Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

9 päivänä maaliskuuta 2017 **

Ennakkoratkaisupyyntö — Asetus (EY) N:o 543/2008 — 15 artiklan 1 kohta — 16 artikla — Jäädytetyt tai pakastetut kananpojat — Vesipitoisuuden enimmäisraja — Tämän rajan vanhentuminen — Tarkastuksia koskevat yksityiskohtaiset käytännön säännöt — Vastakkaiset analyysit — Asetus N:o 612/2009 — 28 artikla — Maataloustuotteiden vientituet — Myöntämisedellytykset — Laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen — Tuotteet, joita voidaan pitää kaupan tavanomaisissa olosuhteissa

Asiassa C-141/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka tribunal administratif de Rennes (Ranska) on esittänyt 20.3.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.3.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Doux SA, saneerausmenettelyssä,

vastaan

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari), C. Vajda, K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.3.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Doux SA, edustajinaan J. Vogel, M. Leroy ja M. Lantourne, avocats,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, R. Coesme, C. Candat ja A. Daly,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Schima, A. Lewis, ja K. Skelly,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.9.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä siipikarjanlihan kaupan pitämisen vaatimusten osalta 16.6.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 543/2008 (EUVL 2008, L 157, s. 46), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2012 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 1239/2012 (EUVL 2012, L 350, s. 63), ja maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 7.7.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 612/2009 (EUVL 2009, L 186, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 23.2.2011 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 173/2011(EUVL 2011, L 49, s.16), säännösten tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisia ovat yhtäältä Doux SA, joka on saneerausmenettelyssä, edustajinaan Sophie Gautier ja SCP Valliot-Le Guenevé-Abittbol, selvittäjinä, ja toisaalta Établissement national des produits de l'agriculture et mer (FranceAgriMer) ja joka koskee vientituen myöntämistä Euroopan unionin ulkopuolelle tapahtuvassa jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikaerien viennissä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 543/2008 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta 16 artiklan 5 kohdan ja 17 artiklan 3 kohdan säännösten soveltamista, kaupan tai ammatillisen toiminnan kohteena olevia jäädytettyjä tai pakastettuja kananpoikia voidaan pitää kaupan [unionin] sisällä ainoastaan, jos vesipitoisuus ei ylitä liitteessä VI (valutuskoe) tai liitteessä VII (kemiallinen koe) kuvailtujen analyysimenetelmien avulla todettuja välttämättömiä teknisiä arvoja.”

4 Tämän asetuksen 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Veden imeytyminen on tarkastettava säännöllisesti liitteessä IX annettujen ohjeiden mukaisesti tai liitteessä VI annettujen ohjeiden mukaisesti teurastamoissa vähintään kerran kahdeksan tunnin mittaisen työjakson aikana.

Kun näissä tarkastuksissa ilmenee, että imeytyvän veden määrä on tässä asetuksessa sallittua kokonaisvesipitoisuutta suurempi, ottaen huomioon niissä siipikarjan ruhojen valmistusvaiheissa tapahtuvan veden imeytyminen, joita tarkastus ei koske, ja joka tapauksessa kun veden imeytyminen on liitteessä IX olevassa 10 kohdassa tai liitteessä VI olevassa 7 kohdassa tarkoitettuja arvoja suurempi, teurastamojen on välittömästi toteutettava valmistusjärjestelmän kannalta välttämättömät tekniset toimenpiteet.

2. Kaikissa 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja joka tapauksessa vähintään joka toinen kuukausi 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut jäädytettyjen ja pakastettujen kananpoikien vesipitoisuuden tarkastukset suoritetaan toimivaltaisten viranomaisten toimesta tai niiden valvonnassa pistokokein kunkin valmistuslaitoksen osalta liitteessä VI tai VII annettujen ohjeiden mukaisesti jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten valinnan mukaan. Näitä tarkastuksia ei tule suorittaa niille ruhoille, joiden osalta esitetään toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä todiste siitä, että ne on tarkoitettu yksinomaan vientiin.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tarkastukset suoritetaan kunkin jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimittämien toimivaltaisten viranomaisten toimesta tai niiden vastuulla. Toimivaltaiset viranomaiset voivat erityistapauksissa tiukentaa 1 kohdan säännöksiä ja erityisesti liitteessä IX olevan 1 ja 10 kohdan sekä tämän artiklan 2 kohdan ohjeita tietyn teurastamon osalta silloin, kun se osoittautuu tarpeelliseksi tässä asetuksessa sallitun kokonaisvesipitoisuuden noudattamiseksi.

Niiden on joka tapauksessa, jos jäädytettyjen tai syväjäädytettyjen siipikarjan ruhojen erä ei ole tämän asetuksen mukainen, jatkettava kokeiden tekemistä 2 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten vähimmäistiheydellä siihen asti, kun kolme peräkkäistä liitteen VI tai VII mukaista tarkastusta, jotka on tehtävä kolmen eri tuotantopäivän aikana neljän viikon kuluessa kerätyille näytteille, on antanut negatiivisen tuloksen. Kyseisen teurastamon on maksettava näiden tarkastusten kustannukset.

4. Jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tulokset ovat ilmajäähdytyksen yhteydessä yhdenmukaisia liitteissä VI–IX asetettujen vaatimusten kanssa kuuden kuukauden ajan, 1 kohdassa tarkoitettu tarkastustiheys voidaan harventaa yhteen kertaan kuukaudessa. Jos kyseisissä liitteissä vahvistettuja vaatimuksia ei noudateta, tarkastukset on jälleen tehtävä 1 kohdan mukaisesti.

5. Jos 2 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tulos ylittää sallitut rajat, on katsottava, että kyseinen erä ei noudata tämän asetuksen säännöksiä. Tällöin kyseinen teurastamo voi kuitenkin pyytää, että jäsenvaltion vertailulaboratoriossa toteutetaan vastakkainen analyysi käyttämällä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valitsemaa menetelmää. Tämän vastakkaisen analyysin kustannuksista vastaa erän haltija.

6. Jos, tarvittaessa vastakkaisen analyysin jälkeen, kyseistä erää pidetään tämän asetuksen säännösten vastaisena, toimivaltainen viranomainen toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on mahdollistaa mainitun erän kaupan pitäminen [unionissa] sellaisenaan sillä edellytyksellä, että kyseisten ruhojen yksittäispakkaukset sekä ryhmäpakkaukset varustetaan teurastamossa toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa nauhalla tai etiketillä, jossa on vähintään yksi liitteessä X olevista maininnoista punaisin isoin kirjaimin.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu erä pidetään toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa, kunnes se käsitellään tämän kohdan säännösten mukaisesti tai jollei asiasta toisin säädetä. Jos toimivaltaiselle viranomaiselle todistetaan, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu erä on tarkoitettu vientiin, toimivaltainen viranomainen toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen estämiseksi, ettei kyseistä erää pidetä kaupan [unionissa].

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut maininnat on sijoitettava näkyvään paikkaan siten, että ne ovat selvästi nähtävissä, helposti luettavissa ja häviämättömiä. Muu merkintä tai kuvio ei saa millään tavalla peittää, merkitä tai katkaista niitä. Yksittäispakkauksissa kirjainten on oltava vähintään yhden senttimetrin ja ryhmäpakkauksissa kahden senttimetrin korkuisia.”

5 Asetuksen N:o 543/2008 18 artiklan 2 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on annettava 15, 16 ja 17 artiklassa säädettyjä tarkastuksia kaikissa kaupan pitämisen vaiheissa koskevat yksityiskohtaiset käytännön säännöt, jotka koskevat myös kolmansista maista tulevan tuonnin tarkastamista liitteiden VI ja VII mukaisen tulliselvityksen yhteydessä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöistä toisille jäsenvaltioille ja komissiolle. Kaikista sääntöihin tehtävistä muutoksista on ilmoitettava viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle.”

6 Asetuksen liitteessä VI, jonka otsikkona on ”Sulatettaessa tapahtuvan vesihäviön määritys (Valutuskoe)”, olevassa 7 kohdassa, jonka otsikkona on ”Tuloksen arviointi”, säädetään seuraavaa:

”Jos sulatuksesta syntyvä keskimääräinen vesimäärä on 20 ruhon suuruisen näytteen osalta jäljempänä vahvistettuja prosenttiosuuksia suurempi, käsittelyn aikana imeytyneen veden määrän katsotaan ylittävän raja-arvon.

Nämä osuudet ovat

ilmajäähdytyksessä: 1,5 %,

haihdutusjäähdytyksessä: 3,3 %,

vesijäähdytyksessä: 5,1 %

– –

7 Saman asetuksen liitteessä VII, jonka otsikkona on ”Kananpoikien kokonaisvesipitoisuuden määritys (Kemiallinen koe)”, kuvataan kemiallinen menetelmä, jolla tämä pitoisuus voidaan vahvistaa.

8 Asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tukea ei myönnetä tuotteille, jotka eivät ole vienti-ilmoituksen vastaanottamispäivänä laadultaan virheettömiä, kunnollisia ja myyntikelpoisia.

Tuotteet täyttävät ensimmäisen alakohdan vaatimukset, kun niitä voidaan pitää kaupan [unionin] alueella tavanomaisissa olosuhteissa sellaisina kun ne kuvaillaan tukihakemuksessa, ja jos tuotteet on tarkoitettu ihmisravinnoksi, niiden ominaisuudet tai kunto eivät estä niiden käyttöä tai rajoita huomattavasti niiden käyttöä tähän tarkoitukseen.

Tuotteiden osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattaminen on tarkastettava [unionissa] voimassa olevien vaatimusten tai käytäntöjen mukaisesti.

Tuki myönnetään kuitenkin myös silloin kun vietyihin tuotteisiin sovelletaan määrämaissa pakollisia, erityisesti terveyttä tai hygieniaa koskevia erityisvaatimuksia, jotka eivät vastaa [unionissa] voimassa olevia vaatimuksia tai käytäntöjä. Viejän on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä osoitettava, että tuotteet ovat määräpaikkana olevien kolmansien maiden pakollisten vaatimusten mukaiset.

Tietyille tuotteille voidaan lisäksi antaa erityissäännöksiä.”

9 Tukea tai muita taloudellisia suorituksia saavien maataloustuotteiden viennin valvonnasta fyysisten tarkastusten avulla 17.12.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1276/2008 (EUVL 2008, L 339, s. 53), sellaisena kuin se on muutettuna 31.3.2010 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 278/2010 (EUVL 2010, L 86, s. 15), 5 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vientitullipaikan on varmistettava, että [maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15.4.1999 annetun komission] asetuksen (EY) N:o 800/1999 [(EYVL L 102, s. 11)] 21 artiklan säännöksiä noudatetaan. Jos tuotteen aitoon, virheettömään ja myyntikelpoiseen laatuun kohdistuu konkreettisia epäilyjä, vientitullitoimipaikan on varmistettava, että tuote on sovellettavien yhteisön säännösten, erityisesti eläinten ja kasvien terveyttä koskevan sääntelyn mukainen.”

10 Asetus N:o 800/1999 on kumottu asetuksella N:o 612/2009. Sen 21 artiklan 1 kohdan sanamuoto oli identtinen asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdan sanamuodon kanssa.

11 Yhteisön tullikoodeksista (uudistettu tullikoodeksi) 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 450/2008 (EUVL 2008, L 145, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), joka kumottiin unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1), 118 artiklan 2 kohdassa säädettiin, että henkilöllä, joka tekee tulli-ilmoituksen tai hänen edustajallaan oli oikeus olla läsnä tavaroita tarkastettaessa ja näytteitä otettaessa.

12 Tämän koodeksin 119 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan kyseinen ilmoittaja pystyi pyytämään lisätarkastusta tai -näytteenottoa arvioidessaan, etteivät toimivaltaisen viranomaisen saamat tulokset olleet päteviä.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

13 Doux vie siipikarjanlihan tuottamis- ja kaupanpitämistoiminnassaan jäädytettyjä kananpoikia kolmansiin maihin. Se asettaa vakuuden, jotta vientituet maksetaan sille ennalta. Vientitukien myöntämisedellytyksiin kuului velvoite, jonka mukaan vietyjen tuotteiden on oltava asetuksen (EY) N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti ”laadultaan virheettömiä, kunnollisia ja myyntikelpoisia”.

14 FranceAgriMer, joka on kansallisten ja unionin tukien myöntämisestä vastaava Ranskan oikeuden mukainen julkishallinnollinen laitos, totesi Doux’n tuottamien ja vientiin tarkoitettujen kananpoikien osalta tekemissään tarkastuksissa, että kananpoikien vesipitoisuus ylitti asetuksen N:o 543/2008 liitteissä VI ja VII säädetyt ylärajat. FranceAgriMer lykkäsi näin ollen 22.7.2013 tekemällään päätöksellä 21.4.2013 jälkeen rekisteröityihin tukihakemuksiin liittyvien vakuuksien vapauttamista.

15 Doux vaati 20.9.2013 ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa FranceAgriMerin päätöksen kumoamista. Doux väittää, että kyseinen päätös on oikeudellisesti virheellinen siltä osin kuin siinä tehdään vientitukien myöntäminen jäädytetylle kananpojan lihalle riippumaan kyseisen lihan vesipitoisuudesta, vaikka kyseisen asetuksen 15 artiklassa säädettyjä ylärajoja ei voida soveltaa kyseiseen lihaan silloin, kun liha on tarkoitettu vietäväksi unionin ulkopuolelle.

16 Lisäksi Doux toteaa, että näiden vesipitoisuuden ylärajojen ylittyminen ei heikennä asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vietyjen tuotteiden virheetöntä, kunnollista ja myyntikelpoista laatua, ja että sen tuotteet ovat määrämaassa voimassa olevien vaatimusten ja käytäntöjen mukaisia. Lisäksi kyseisistä ylärajoista on tullut Doux’n mukaan epäasianmukaisia ja vanhentuneina, koska niitä ei ole tarkistettu.

17 FranceAgriMer väittää, että asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdan mukaan tukea ei saada myöntää silloin, jos kyseisiä tuotteita ei voida pitää kaupan unionissa tavanomaisissa olosuhteissa ja jos nämä tuotteet eivät ole vienti-ilmoituksen hyväksymispäivänä ”laadultaan virheettömiä, kunnollisia ja myyntikelpoisia”. Jäädytetty kananpojan liha, jonka vesipitoisuus ylittää asetuksen N:o 543/2008 15 artiklassa tarkoitetut ylärajat, ei vastaa asetuksen (EY) N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ja näin ollen sen vienti ei oikeuta vientitukeen. FranceAgriMer huomauttaa, että 98 prosentissa vuosina 2012 ja 2013 Doux’n viemän jäädytetyn kananpojan lihan osalta tehdyistä tarkastuksista oli saatu tulokset, jotka eivät vastanneet tätä vaatimusta.

18 Doux katsoo, että sitä vastaan ei voida vedota pääasiassa kyseessä olevien jäädytettyjen kananpoikien vesipitoisuudesta suoritettuihin tarkastuksiin siitä syystä, että Ranskan lainsäätäjä ei ole antanut asetuksen N:o 543/2008 15–17 artiklassa tarkoitettujen tarkastusten täytäntöönpanoa koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä kaikissa kaupan pitämisen vaiheissa. Kyseinen yhtiö riitauttaa lisäksi sen, että FranceAgriMer oli kieltäytynyt hyväksymästä sen kyseisen asetuksen 16 artiklan 5 kohdan nojalla esittämää pyyntöä vastakkainen analyysin toteuttamisesta, kuten on säädetty sellaisissa tapauksissa, joissa kyseisen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tulokset ylittävät sallitut rajat.

19 Tällaisessa tilanteessa tribunal administratif de Rennes (Ranska) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 543/2008 15 artiklassa ja kyseisen asetuksen liitteissä VI ja VII määritetty vesipitoisuuden raja-arvo asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdassa ja 7.9.2006 annetussa tuomiossa Nowaco Germany (C-353/04, EU:C:2006:522) tarkoitettu virheettömän, kunnollisen ja myyntikelpoisen laadun vaatimus?

2) Voidaanko jäädytettyä siipikarjanlihaa, joka ylittää asetuksen N:o 543/2008 15 artiklassa ja kyseisen asetuksen liitteissä VI ja VII määritetyn vesipitoisuuden raja-arvon ja jolla on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä terveystodistus, pitää kaupan unionissa asetuksen N:o 612/2009 28 artiklassa tarkoitetuissa tavanomaisissa olosuhteissa, ja jos voidaan, millaisissa olosuhteissa?

3) Onko unionin oikeuden ja erityisesti oikeusvarmuuden periaatteen mukaista se, että vesipitoisuuden raja-arvona on edelleen asetuksen [N:o 543/2008] liitteessä VI määritetty 5,1 prosenttia eikä tätä arvoa ole muutettu vuosikymmeniin huolimatta kasvatuskäytäntöjen väitetystä muuttumisesta ja tietyissä tieteellisissä tutkimuksissa esitetystä arvostelusta, jonka mukaan mainittu raja-arvo olisi vanhentunut?

4) Ovatko asetuksen [N:o 543/2008] liitteet VI ja VII riittävän täsmällisiä asetuksen 15 artiklassa säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi, vai olisiko Ranskan määritettävä 'tarkastuksia koskevat yksityiskohtaiset käytännön säännöt' 'kaikissa kaupan pitämisen vaiheissa', sillä muuten se ei voi vedota viennin yhteydessä suoritettuihin tarkastuksiin?

5) Voidaanko vastakkaista analyysiä koskevat vaatimukset, joita sovelletaan asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä sen 5 kohdan kanssa, säännösten mukaisesti teurastamoissa tehtävien tarkastusten tuloksiin, ulottaa koskemaan tarkastuksia, jotka tehdään vietyjen tuotteiden kaupan pitämisen yhteydessä osapuolten läsnä ollessa, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan nojalla? "

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Kolmas kysymys

20 Koska kolmas kysymys koskee jäädytetyn tai pakastetun kananpojan lihan asetuksen N:o 543/2008 15 artiklassa tarkoitettujen vesipitoisuuden ylärajojen pätevyyttä, tämä kysymys on tarkoituksenmukaista tutkia ensin.

21 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyytää kolmannella kysymyksellään unionin tuomioistuinta lausumaan asetuksen N:o 543/2008 15 artiklan 1 kohdassa ja kyseisen asetuksen VI ja VII liitteissä jäädytetyn tai pakastetun kananpojan lihan vesipitoisuudelle määriteltyjen ylärajojen pätevyydestä, koska näiden ylärajojen väitetään olevan vanhentuneita.

22 Väitetystä oikeusvarmuuden periaatteen loukkauksesta on palautettava mieleen, että kyseinen periaate edellyttää, että unionin lainsäädännön perusteella ne, joita asia koskee, voivat saada selville tarkasti, minkä laajuisia siinä niille asetetut velvoitteet ovat, ja että ne voivat yksiselitteisesti saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja ryhtyä niiden johdosta asianmukaisiin toimenpiteisiin (tuomio 10.3.2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, 44 kohta ja tuomio 29.3.2011, ArcelorMittal Luxembourg v. komissio ja komissio v. ArcelorMittal Luxembourg ym., C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190, 68 kohta).

23 Asetuksen N:o 543/2008 15 artiklan 1 kohdassa ja kyseisen asetuksen liitteissä VI ja VII määritetään kuitenkin selvästi niissä säädettyjen vaatimusten sisältö ja ulottuvuus Näissä säännöksissä määritellään yksiselitteisesti sekä tuotteet, joita ne koskevat, eli jäädytetyt tai pakastetut kananpojat, että vesipitoisuuden raja, joka ei saa ylittyä.

24 Lisäksi se, että asetuksessa N:o 543/2008 jäädytetyn tai pakastetun kananpojan lihalle säädettyjä enimmäisvesipitoisuuksia ei ole tarkastettu, mistä seuraa, että pääasian kantajan oikeudellinen tilanne pysyi muuttumattomana, ei voi loukata oikeusvarmuuden periaatetta.

25 Doux`n argumentista, jonka mukaan asetuksessa N:o 543/2008 säädetyt vesipitoisuuden ylärajat, jotka vastaavat siipikarjan kaupan pitämisen vaatimuksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1906/90 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (ETY) N:o 1538/91 muuttamisesta 21.10.1993 annetussa komission asetuksessa (ETY) 2891/93 (EYVL 1993, L 263, s. 12) olevia vaatimuksia, ovat vanhentuneina lainvastaisia, koska siipikarjan fysiologinen vesipitoisuus on kohonnut merkittävästi vuodesta 1993 lähtien, eivätkä nämä ylärajat ole enää sen uuden asiayhteyden mukaisia, joissa niitä on sovellettava, on todettava, että käsiteltävässä tapauksessa asetuksen N:o 542/2008 15 artiklan 1 kohdan ja kyseisen asetuksen VI ja VII liitteiden pätevyyttä ei voida kyseenalaistaa jäädytetyn kananpojan lihan enimmäisvesipitoisuutta koskevien säännösten antamisesta unionin oikeudessa kuluneiden vuosien lukumäärän tai pääasian kantajan esittämien sellaisten tieteellisten tutkimusten, joiden mukaan näitä rajoja oli nostettava, perusteella.

26 Unionin lainsäätäjällä on nimittäin sille maatalouden alalla myönnettyjä toimivaltuuksia käyttäessään laaja harkintavalta silloin, kun siltä edellytetään monitahoisten arviointien suorittamista (ks. vastaavasti tuomio 30.6.2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä pätee päätökseen siitä, tarkistetaanko jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien vesipitoisuuden ylärajaa koskevaa voimassa olevaa säännöstöä.

27 Mikään Doux`n ja muiden osapuolten, jotka ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia unionin tuomioistuimelle, esittämistä seikoista ei kuitenkaan osoita, että sen harkintavallan rajoja, joka unionin lainsäätäjällä on käyttäessään yhteisen maatalouspolitiikan alan toimivaltuuksiaan, olisi ilmeisesti jätetty noudattamatta.

28 Tästä on korostettava, että komissio on todennut huomautuksissaan havainnoineensa kehityssuuntia, jotka voivat tehdä jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien asetuksessa N:o 543/2008 säädettyjen vesipitoisuuden ylärajojen sopeuttamisen välttämättömäksi, ja lisännyt tähän, että vaikka kananpojissa oleva fysiologinen vesipitoisuus on nykyään vuonna 1993 havaittua fysiologisen vesipitoisuuden määrää lievästi korkeampi, vesipitoisuuden raja-arvojen mahdollinen muuttaminen johtaisi todennäköisesti niiden alenemiseen eikä nousemiseen, koska vieraan veden imeytymistä voidaan teknisen kehityksen ansiosta vähentää kananpojan lihan käsittelyn aikana.

29 Doux'n argumentista, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevat ylärajat eivät olleet maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) 22.10.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (EUVL 2007, L 299, s. 1) säännösten mukaisia kyseisten rajojen antamisajankohtana, koska tähän asetukseen sisältyy säännökset, jotka annetaan tietyistä siipikarjan kaupan pitämisen vaatimuksista 26.6.1990 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) 1906/90 (EYVL 1990, L 173, s. 1), jonka johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa mainitaan, että käsiteltävät kysymykset ovat pääasiassa teknisiä ja säännöksiin on todennäköisesti tehtävä toistuvia muutoksia, riittää, että todetaan, että kummassakaan näistä kahdesta asetuksesta ei aseteta erityistä velvollisuutta tarkistaa vesipitoisuuden ylärajoja säännöllisesti.

30 Edellä esitetyistä näkökohdista seuraa näin ollen, että kolmannen kysymyksen tutkinnassa ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 543/2008 15 artiklan 1 kohdassa ja kyseisen asetuksen VI ja VII liitteissä määriteltyjen jäädytetyn kananpojan lihan vesipitoisuuden ylärajojen pätevyyteen.

Ensimmäinen ja toinen kysymys

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, onko asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jäädytettyjä tai pakastettuja kananpoikia, joiden vesipitoisuus ylittää asetuksessa N:o 543/2008

vahvistetut rajat, voidaan pitää kaupan tavanomaisissa olosuhteissa unionin alueella ja ne täyttävät virheettömän, kunnollisen ja myyntikelpoisen laadun vaatimuksen siltä osin kuin niillä on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä terveystodistus.

32 Asetuksen N:o 543/2008 15 artiklan 1 kohdassa kielletään periaatteessa sellaisten jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien kaupan pitäminen unionin sisällä, joiden vesipitoisuus ylittää liitteessä VI ja VII vahvistetut raja-arvot.

33 Tällaisten kananpoikien kaupan pitäminen on mahdollista vaan poikkeuksellisesti, kun tämän asetuksen 16 artiklan 6 kohdassa olevia edellytyksiä noudatetaan.

34 Tässä asetuksessa vahvistettuja jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien kaupan pitämisen vaatimuksia sovelletaan ainoastaan unionin sisällä kaupan pidettäviin tuotteisiin eikä kolmansiin maihin vietäviin tuotteisiin.

35 Näin ollen jäädytetyt tai pakastetut kananpojat voidaan viedä unionin ulkopuolelle ilman, että niille tehdään asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 2 kohdassa säädetty tarkastus, ilman, että niiden on täytettävä kyseisen asetuksen VI ja VII liitteessä vahvistetut vesipitoisuuden rajat, ja ilman, että niihin sovelletaan kyseisen asetuksen 16 artiklan 6 kohdassa säädettyä merkintävelvollisuutta.

36 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa kuitenkin, että talouden toimijoiden tuotteidensa vientiä koskevan oikeuden ja vientitukien saamista koskevan oikeuden välillä on tehtävä ero, mikä tarkoittaa, että vientitoimet eivät välttämättä johda vientituen myöntämiseen (ks. vastaavasti 7.9.2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, 35 ja 36 kohta).

37 Rajoittamatta asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa olevien sellaisten säännösten soveltamista, joiden osalta unionin tuomioistuimen käytettävistä olevista asiakirjoista ei ilmene, että niiden soveltamisedellytykset olisivat täyttyneet tässä tapauksessa, kyseisen asetuksen 28 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa asetetaan vientituen myöntämisen edellytykseksi se, että vietävät tuotteet ovat laadultaan virheettömiä, kunnollisia ja myyntikelpoisia, mikä edellyttää, että näitä tuotteita voidaan pitää kaupan unionin alueella tavanomaisissa olosuhteissa.

38 Se, että tuotetta voidaan pitää kaupan ”tavanomaisissa olosuhteissa”, on olennainen osa käsitettä ”laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen” (tuomio 26.5.2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319, 26 kohta, ja tuomio 1.12.2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, 21 kohta). Tuote, jota ei voida pitää kaupan unionin alueella tavanomaisissa olosuhteissa sellaisena kuin se on kuvattu tukihakemuksessa, ei täytä tätä vaatimusta (tuomio 26.5.2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319, 22 kohta ja tuomio 1.12.2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, 20 kohta).

39 Tällaisissa olosuhteissa ei ole mahdollista antaa erikseen vastauksia ensimmäiseen ja toiseen ennakkoratkaisukysymykseen. Kun pääasiassa kyseessä olevia kananpoikia ei voida pitää kaupan ”tavanomaisissa olosuhteissa” unionin alueella, ne eivät täytä myöskään vaatimusta, jonka mukaan tuotteen on oltava ”laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen.” Sen sijaan silloin, jos kyseessä olevia tuotteita voidaan pitää kaupan unionin alueella ”tavanomaisissa olosuhteissa”, niiden on tunnustettava olevan ”laadultaan virheettömiä, kunnollisia ja myyntikelpoisia”.

40 Näin ollen on ratkaistava, onko jäädytetyn tai pakastetun kananpojan lihan kaupan pitäminen toteutettu asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 6 kohdan poikkeusjärjestelmässä ”tavanomaisissa olosuhteissa”.

41 Tältä osin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että se, voidaanko siipikarjanlihaeriä pitää kaupan unionissa ”tavanomaisissa olosuhteissa”, on tutkittava edellä mainittuun asetukseen sisältyvien niiden vaatimusten perusteella, jotka koskevat välittömästi tuotteen laatua, eikä sellaisten vaatimuksen perusteella, joiden ainoana tarkoituksena on tietojen antaminen kuluttajille (ks. vastaavasti tuomio 7.9.2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, 38 kohta).

42 Asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 6 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen valvoo siinä tapauksessa, että jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien erä osoittautuu tämän asetuksen säännösten vastaiseksi sallittujen rajojen ylittävän vesipitoisuuden takia, että kyseiset yksittäispakkaukset sekä ryhmäpakkaukset varustetaan nauhalla tai etiketillä, jossa on punaisin isoin kirjaimin maininta ”Vesipitoisuus ylittää EY-normin”. Maininta on sijoitettava näkyvään paikkaan siten, että se on selvästi nähtävissä, helposti luettavissa ja häviämätön. Yksittäispakkauksissa kirjainten on oltava vähintään yhden senttimetrin ja ryhmäpakkauksissa kahden senttimetrin korkuisia.

43 Tällä käsittelyllä ja näillä pakollisilla merkinnöillä ei pyritä ainoastaan tietojen antamiseen kuluttajille vaan myös varoittamiseen, koska niillä ilmoitetaan kuluttajille, että kyseisten tuotteiden laatu on heikentynyt ja että tavarat ovat heikompilaatuisia.

44 Tällaisessa tilanteessa asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 6 kohdan mukaisesti käsiteltyjen ja merkittyjen tuotteiden ei voida katsoa olevan sellaisia, että niitä voidaan pitää kaupan ”tavanomaisissa olosuhteissa” unionin alueella, eivätkä ne täytä vaatimusta, jonka mukaan tuotteen on oltava ”laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen”.

45 Se seikka, että kyseiset tuotteet ovat muutoin terveysasetusten mukaisia, ei voi horjuttaa tätä päätelmää.

46 Näin ollen ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jäädytetyt tai pakastetut kananpojat, joiden vesipitoisuus ylittää asetuksessa N:o 543/2008 vahvistetut rajat, eivät ole sellaisia, että niitä voitaisiin pitää kaupan tavanomaisissa olosuhteissa unionin alueella, eivätkä nämä kananpojat täytä virheettömän, kunnollisen ja myyntikelpoisen laadun vaatimusta siitä huolimatta, että niillä on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä terveystodistus.

Neljäs kysymys

47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää neljännellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 543/2008 18 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus antaa yksityiskohtaiset käytännön säännöt vientiin tarkoitettujen ja vientituella vietävien jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien tarkastuksista, ja että vientiä varten suoritettuihin tarkastuksiin ei voida vedota kyseisiä yrityksiä vastaan silloin, kun tällaisia yksityiskohtaisia käytännön sääntöjä ole annettu.

48 Silloin kun kyse on taloudellisista tuista, jotka maksetaan jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien viennistä unionin ulkopuolelle, vientitullipaikan on asetuksen N:o 1276/2008 5 artiklan 4 kohdan mukaan valvottava, että asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohtaa noudatetaan. Jos vientitullipaikalla on epäilyjä siitä, onko vietävä tuote ”laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen”, sen on varmistettava, että tuote on sovellettavien unionin oikeuden säännösten mukainen.

49 Koska asetuksen N:o 543/2008 15 artiklassa säädetyn jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien enimmäisvesipitoisuuden noudattaminen on edellytys sille, että tämä liha voidaan katsoa asetuksen N:o 612/2009 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”laadultaan virheettömäksi, kunnolliseksi ja myyntikelpoiseksi” tuotteeksi, sen tarkistamiseksi, täyttyykö tämä edellytys, on otettava käyttöön asetuksen N:o 543/2008 liitteessä VI ja VII tämän pitoisuuden määrittämiseksi kuvatut menetelmät.

50 Tästä on todettava, että ennakkoratkaisupyyntöön ei sisälly mitään sellaisia seikkoja, jotka voisivat osoittaa, ettei näitä tarkastuksia voitaisi suorittaa asianmukaisella tavalla näissä liitteissä säädetyillä tekniikoilla ja menetelmillä.

51 Kuten tämän tuomion 23 kohdasta käy ilmi, asetuksen N:o 543/2008 liitteet VI ja VII ovat riittävän täsmällisiä vientituella vientiin tarkoitettujenjäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien tarkastusten suorittamista varten.

52 Edellä olevan perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava, että koska asetuksen N:o 543/2008 liitteet VI ja VII ovat riittävän täsmällisiä vientituella vientiin tarkoitettujen jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien tarkastusten suorittamista varten, sellaisten yksityiskohtaisten käytännön sääntöjen puuttuminen, joiden antamisesta säädetään kyseisen asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, ei estä vetoamasta näihin tarkastuksiin kyseisiä yrityksiä vastaan.

Viides kysymys

53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää viidennellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädettyä oikeutta pyytää vastakkaista analyysiä sovelletaan jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien vientituella tapahtuvaa vientiä varten suoritettaviin tarkastuksiin.

54 Koska asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 2 kohdan mukaan 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien vesipitoisuuden tarkastuksia ei saada suorittaa ruhoille, joiden osalta osoitetaan, että ne on tarkoitettu yksinomaan vientiin, kyseisen asetuksen 16 artiklan 5 kohta ei ole relevantti tässä asiassa. Unionin ulkopuolelle vietäviksi tarkoitettujen tavaroiden tarkastamismenettelyistä annetaan säännökset tullikoodeksissa.

55 Unionin tuomioistuin on jo voinut lausua viejän oikeuksista ja velvollisuuksista ja kansallisten tulliviranomaisten oikeuksista ja velvollisuuksista sellaisten vietyjen tuotteiden tarkastuksissa, jotka oikeuttavat vientitukeen, 7.9.2006 annettuun tuomioon Nowaco Germany johtaneessa asiassa (C-353/04, EU:C:2006:522).

56 Unionin tuomioistuin on korostanut erityisesti vientitukeen oikeuttavan vientitoimen tarkastuksista, että unionin lainsäädännössä säädetään eräänlaisesta viejän ja kansallisen tulliviranomaisen välisestä yhteistyöstä tämän valvonnan asianmukaiseksi toteuttamiseksi [ks. yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97 (EYVL 1997, L 17, s. 1), yhteydessä, tuomio 7.9.2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, 63 kohta].

57 Tästä on palautettava mieleen, että tullikoodeksin 118 artiklan 2 kohdassa ja sen 119 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettiin muun muassa, että viejällä, joka tekee tulli-ilmoituksen, tai hänen edustajallaan oli oikeus olla läsnä tavaroita tarkastettaessa ja näytteitä otettaessa ja että hän pystyi pyytämään lisätarkastusta tai –näytteenottoa arvioidessaan, etteivät toimivaltaisten viranomaisten saamat tulokset olleet päteviä.

58 Näin ollen tullikoodeksissa annetaan talouden toimijoille asetuksen N:o 543/2008 16 artiklan 5 kohdassa säädettyyn oikeuteen rinnastettava oikeus.

59 Tullikoodeksin 118 artiklan 2 kohdassa ja 119 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa olevista oikeuksista riippumatta on palautettava mieleen, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska viejä vientitukihakemuksen jättäessään vakuuttaa aina nimenomaisesti tai implisiittisesti, että tuote on ”laadultaan virheetön, kunnollinen ja myyntikelpoinen”, hänen on

osoitettava kansallisen oikeuden todistelusääntöjen mukaisesti, että kyseinen edellytys on täyttynyt, mikäli kansalliset viranomaiset epäilevät ilmoitusta (tuomio 1.12.2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, 35 kohta).

60 Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artikla, jonka sanamuodosta käy selvästi ilmi, ettei sitä ole osoitettu jäsenvaltioille vaan ainoastaan unionin toimielimille, elimille ja laitoksille (tuomio 17.12.2015, WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, 83 kohta), ei ole merkityksellinen pääasiassa.

61 Tässä tilanteessa viidenteen kysymykseen on vastattava, että jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien viejä voi yhtäältä olla tullikoodeksin 118 artiklan 2 kohdan ja 119 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan henkilökohtaisesti tai edustajansa välityksellä läsnä näitä tavaroita tarkastettaessa tai näytteitä otettaessa ja toisaalta pyytää näitä tavaroita koskevaa lisätarkastusta tai -näyttöönottoa arvioidessaan, etteivät toimivaltaisen viranomaiset saamat tulokset ole päteviä.

Oikeudenkäyntikulut

62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kolmannen kysymyksen tutkinnassa ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä siipikarjanlihan kaupan pitämisen vaatimusten osalta 16.6.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 543/2008, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2012 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 1239/2012, 15 artiklan 1 kohdassa ja kyseisen asetuksen VI ja VII liitteissä määriteltyjen jäädytetyn kananpojan lihan vesipitoisuuden ylärajojen pätevyyteen.**

2) **Maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 7.7.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 612/2009, sellaisena kuin se on muutettuna 23.2.2011 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 173/2011, 28 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jäädytetyt tai pakastetut kananpojat, joiden vesipitoisuus ylittää asetuksessa N:o 543/2008, sellaisena kuin se on muutettuna täytäntöönpanoasetuksella n:o 1239/2012, vahvistetut rajat, eivät ole sellaisia, että niitä voitaisiin pitää kaupan tavanomaisissa olosuhteissa unionin alueella, eivätkä nämä kananpojat täytä virheettömän, kunnollisen ja myyntikelpoisen laadun vaatimusta siitä huolimatta, että niillä on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä terveystodistus.**

3) **Koska asetuksen N:o 543/2008 liitteet VI ja VII, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna täytäntöönpanoasetuksella N:o 1239/2012, ovat riittävän täsmällisiä vientituella vientiin tarkoitettujenjäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien tarkastusten suorittamista varten, se, että jäsenvaltio ei ole antanut sellaisia yksityiskohtaisia käytännön sääntöjä, joiden antamisesta säädetään edellä mainitun asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, ei estä vetoamasta näihin tarkastuksiin kyseisiä yrityksiä vastaan.**

4) **Jäädytettyjen tai pakastettujen kananpoikien viejä voi yhteisön tullikoodeksista (uudistettu tullikoodeksi) 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 450/2008 118 artiklan 2 kohdan ja 119 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan yhtäältä olla henkilökohtaisesti tai edustajansa välityksellä läsnä näitä tavaroita**

tarkastettaessa tai näytteitä otettaessa ja toisaalta pyytää näitä tavaroita koskevaa lisätarkastusta tai -näyttöönottoa arvioidessaan, etteivät toimivaltaisen viranomaiset saamat tulokset ole päteviä.

Allekirjoitukset